

Onderwerp : Samen minder afval. Grondstoffenplan Westervoort

Zaak- & documentnr. : Z/19/049094/201441845

Opsteller : Anita de Graaf

Portefeuillehouder : J.P. Breunissen

Team : Realisatie en beheer

Telefoonnr.

Samenvatting

De gemeente Westervoort heeft de ambitie verdere stappen te zetten naar meer preventie, scheiding en hergebruik van huishoudelijk afval. Inwoners van Westervoort zijn goed op weg met het scheiden van het huishoudelijk afval. Maar... het kan en moet nog beter. In 2019 nodigden wij inwoners uit om met ons mee te denken over hoe we samen tot minder restafval kunnen komen. Dit leverde veel waardevolle informatie op over hoe we het scheiden van afval kunnen stimuleren en eenvoudiger kunnen maken. In dit Grondstoffenplan staan maatregelen die zorgen voor minder afval en tegemoet komen aan wensen van inwoners. Van Afval Naar Grondstof!

Beslispunten

1. Vaststellen Grondstoffenplan Westervoort Samen minder Afval 2020;
2. Te starten met een proef wekelijks inzamelen Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) in de zomerperiode 2020;
3. Te starten met een proef wekelijks inzamelen Plastic-, Metalen verpakkingen en Drankenkartons (PMD) vanaf 1 januari 2021;
4. Structureel budget beschikbaar te stellen voor communicatie over afvalscheiding, te dekken uit de afvalstoffenheffing.

Aanleiding

Afval is een belangrijk thema in Westervoort. We willen minder afval, beter scheiden en bij voorkeur lagere lasten voor onze inwoners. Wij doen het goed in Westervoort. Toch is er ook bij ons ruimte voor verbetering en uw raad zoekt naar mogelijkheden om die ruimte te benutten.

Samen met inwoners hebben we gezocht naar mogelijkheden om Westervoorsters te stimuleren minder restafval te produceren en hen het daarbij zo makkelijk mogelijk te maken.

Afval is niet alleen lokaal belangrijk. Ook landelijk speelt het thema. In het Landelijk Afvalbeheerplan LAP3 is de doelstelling vastgelegd om in 2025 nog maximaal 30 kilogram huishoudelijk restafval (fijn én grof) per inwoner over te houden en minimaal 75% van het huishoudelijk afval te scheiden (100 kg in 2020). De gemeente Westervoort heeft deze ambities overgenomen in haar beleid. De laatste jaren is de hoeveelheid restafval ongeveer gelijk gebleven: 137 kg per inwoner. Om de doelstellingen te halen zijn vervolgstappen nodig.

Uw raad heeft budget ter beschikking gesteld voor een onderzoek naar de ambities voor het grondstoffenbeleid met plan van aanpak. Het grondstoffenbeleid vormt onderdeel van het

Programma Circulaire Economie, een gezamenlijk programma van de gemeenten Westervoort en Duiven om aan de klimaatdoelstellingen te voldoen.

Planning

SUEZ wil meewerken aan de proeven wekelijkse inzameling GFT en PMD. Bij akkoord worden concrete afspraken met SUEZ gemaakt over de start van de proef GFT.

Beoogd effect

- daling hoeveelheid restafval met 29 kilogram per inwoner;
- bewustwording en gedragsverandering inwoners.

Argumenten

Westervoort heeft al jaren een actief afvalbeleid. Zo werd diftar in vergelijking met andere gemeenten al vroeg ingevoerd (in 2003). In eerste instantie was er sprake van diftar op restafval en op GFT. Om verdere afvalscheiding te bevorderen werd in 2014 het nultarief voor GFT ingevoerd. In datzelfde jaar werd ook een stevige serviceprikkel doorgevoerd. De inzameling van restafval ging van eens in de twee naar eens in de vier weken. De positieve gevolgen van deze interventies zijn merkbaar: Westervoort zit de laatste jaren rond de 110 kg fijn restafval (137 kg incl. grof restafval) per persoon per jaar. De cijfers uit 2019 laten een verdere daling van het restafval zien. Voor het maken van nieuw grondstoffenbeleid betekent dit wel dat de meest voor de hand liggende interventies (serviceprikkel en financiële prikkel) al gedaan zijn.

In het Grondstoffenplan (zie bijlage) zijn scenario's verkend die kunnen zorgen voor een betere afvalscheiding en minder restafval. Uit de sorteertanalyses blijkt dat in het restafval voornamelijk een drietal grondstofstromen zitten, te weten GFT, PMD en papier. Op basis van haalbaarheid, kosten en wensen van inwoners gaat de voorkeur uit naar drie interventies:

1. Vaststellen Grondstoffenplan Samen minder afval 2020

1.1 De doelstelling max 150 kg restafval per inwoner en maatregelen uit het Afvalbeleidsplan "Nu afval, straks grondstof" (2013-2017) zijn gerealiseerd. In het nieuwe Grondstoffenplan worden stappen gezet om te komen tot een verdergaande reductie van de hoeveelheid restafval. Met dit plan werkt Westervoort toe naar de ambitie om in 2020 maximaal 100 kg restafval per inwoner over te houden en in 2025 30 kg.

2. Proef wekelijks inzamelen van GFT in de zomerperiode

2.1 Er is nog veel GFT aanwezig in het restafval: 38 kg per inwoner. Dit bestaat vooral uit etensresten. Om deze etensresten uit het restafval te krijgen is een gedrag veranderende inzet nodig .

2.2 Het wekelijks inzamelen van GFT komt tegemoet aan de wens van inwoners, vanwege het verminderen van stankoverlast.

2.3 Wekelijkse inzameling zal het scheiden bevorderen, echter ervaringen elders laten geen eenduidige resultaten zien. De frequentieverhoging kan daarom in eerste instantie als proef worden uitgevoerd. Het is van belang om de proef goed in te richten, te evalueren en gedragsverandering proberen te bewerkstelligen met communicatie.

2.4 Oplossingen voor in de keuken zijn een essentieel onderdeel om de huidige routine (etensresten in de vuilnisbak) om te zetten naar etensresten in de gft-bak. De huidige uitgifte van keukenbakjes draagt hieraan bij.

Zomerinzameling GFT	€/jaar	€/huishouden/jaar
Totale jaarlijkse kosten/opbrengsten	€ 43.565,-	€ 6,52
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval	-232	-15
Verwacht totaal scheidingspercentage	76%	

Daarnaast bedragen de eenmalige kosten voor communicatie over deze interventie € 13.372,-- (€ 2,-/huishouden).

3. Proef wekelijks inzamelen PMD per 1 januari 2021 gedurende 1 jaar

- 3.1 De hoeveelheid PMD in het restafval is vooral groot qua volume. Goed scheiden van PMD zorgt voor volumebeperking van het restafval.
- 3.2 De hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD ligt aanzienlijk lager dan vergelijkbare gemeenten.
- 3.3 Ook het vaker inzamelen van PMD zal als een service verhoging worden ervaren door inwoners. Voordeel voor inwoners is veel minder volume in huis en minder stankoverlast. In de bewoners enquête is aangegeven dat inwoners hinder van stank ondervinden bij het opslaan van de PMD. Ook neemt het PMD in huis veel ruimte in. Door wekelijks in te zamelen kan aan deze bezwaren tegemoet gekomen worden
- 3.4 Wekelijkse inzameling zal de scheiding bevorderen.
- 3.5 De gemeente heeft een financieel voordeel door de nieuwe vergoedingssystematiek verwerking PMD.

Wekelijks inzamelen PMD	€/jaar	€/huishouden/jaar
Totale jaarlijkse kosten/opbrengsten	€ 32.532,-	€ 4,87
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval	-53	-4
Verwacht totaal scheidingspercentage	73%	

Daarnaast bedragen de eenmalige kosten voor communicatie over deze interventie € 13.372,-- (€ 2,-/huishouden).

4. Structureel budget ter beschikking stellen voor communicatie

- 4.1 Uit de inwonersparticipatie blijkt dat er veel behoefte is en blijft naar goede informatie en communicatie.
- 4.2 Het huidige communicatiebudget is onvoldoende. Hieruit wordt alleen de Afvalwijzer/app betaald.
- 4.3 Een eenmalige campagne is niet voldoende om een betere afvalscheiding te bereiken.
- 4.4 Inzet van communicatie gericht op bewustwording en daadwerkelijke gedragsverandering is nodig om te komen tot minder afval. Ook bij andere gemeenten blijkt dat gerichte en structurele communicatie en bewustwording een goede bijdrage geeft aan afval scheiden.

Meerjarig communicatieprogramma	€/jaar	€/huishouden/jaar
Totale jaarlijkse kosten/opbrengsten	€ 14.670,-	€ 2,20
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar

Verwachte afname restafval (toename GFT & PMD)	-140	-10
Verwacht totaal scheidingspercentage	76%	

Het invoeren van bovenstaande interventies zal leiden tot een vermindering van restafval, naar schatting 425 ton. Dit betekent een afname van 28,5 kilo restafval per inwoner. Momenteel ligt de hoeveelheid fijn restafval per inwoner op 108 kg/inw, dit kan met behulp van bovenstaande interventies dalen naar 81,5 kg/inw.

Combinatie interventies	€/jaar	€/huishouden/jaar
Totale jaarlijkse kosten/opbrengsten	€ 90.767,-	€ 13,59
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval	-425	-29
Verwacht totaal scheidingspercentage	78%	

Overige interventies en beslispunten

Naast de gekozen interventies staan er in het Grondstoffenplan verschillende beslispunten én mogelijkheden om de hoeveelheid restafval te verminderen en de hoeveelheid herbruikbare grondstoffen te laten stijgen. Deze staan hieronder kort beschreven (zie verder Grondstoffenplan):

- De inzamelfrequentie voor de restafvalcontainer 1 maal in de 4 weken houden;
- Verkleinen volume restafvalcontainer is voor nu geen optie. Restafvalcontainers van 140 en 240 liter blijven gebruiken;
- Omgekeerd inzamelen eventueel in een volgende fase verder te onderzoeken;
- Vooralsnog niet kiezen voor inzameling van Oud Papier en Karton met minicontainers;
- In 2020 onderzoeken of de huidige manier van inzameling Oud Papier en Karton en bekostiging op termijn houdbaar is;
- Bronscheiding is de basis, nascheiding restafval is hierop een aanvulling;
- Samen met 2Switch als inzamelaar inzetten op verbetering inzameling textiel;
- Onderzoeken haalbaarheid project met wasbare luiers;
- Optie BEST-tas onderzoeken in samenwerking met 2Switch;
- Niet te kiezen voor een meer dan trendmatige verhoging van de prijs per lediging van de restafvalcontainer;
- Verdere scheiding grof huishoudelijk afval op het Afvalbrengstation.

Interventies als nascheiding, luiers, intensivering kringloopgoederen, promoten van wasbare luiers en verdere scheiding grof huishoudelijk afval op het aanbiedstation hebben de nodige invloed op het verminderen van de hoeveelheid restafval per inwoner. Naar **schatting** zal dit ongeveer 10 kg per inwoner zijn.

Kanttelingen

-

Financiële paragraaf

In 2020 bedragen de kosten voor de maatregelen € 70,309,--. Dit zijn de kosten voor:

- proef wekelijkse inzameling GFT in de zomermaanden;
- communicatie proef wekelijkse inzameling GFT;
- communicatie starten proef PMD per 1 januari 2021.

Zie ook tabellen hierboven.

Deze kosten zijn niet meegenomen in de afvalstoffenheffing voor 2020. Deze kunnen worden gedekt uit de Bestemmingsreserve Afvalfonds. De verwachte stand is op 31-12-2020 € 73.401,--. Indien deze niet toereikend is komen deze als eenmalig nadeel van het resultaat van 2020.

De kosten voor de maatregelen vanaf 2021: € 47.202,--. worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Dit zijn kosten voor:

- proef wekelijkse inzameling PMD;
- structurele afvalcommunicatie.

Bij het opstellen van de begroting 2021 nemen we naast de gekozen extra maatregelen de dan bekende nieuwe ontwikkelingen mee, zoals ontwikkeling oud papierprijs, kosten afvalaanbiedstation, nieuwe vergoedingensystematiek verwerking en sortering PMD.

Participatie en communicatie

In het najaar van 2019 nodigden wij op verschillende manieren inwoners uit om met ons mee te denken hoe we samen tot minder restafval kunnen komen. Er is veel informatie opgehaald:

- een enquête onder 4412 inwoners: 763 reacties op de bewonersenquête, een representatieve uitslag;
- Inspiratieavond 'hoe komen we tot minder (rest-)afval' tijdens dialoogweek Westervoort;
- Groen(e) markt tijdens dialoogweek Westervoort: informatie en inspiratie over minder afval, uitreiken keukenbakjes;
- Eenmalige bijeenkomst klankbordgroep over mogelijke scenario's;
- Daarnaast ontvingen we ook suggesties en opmerkingen van inwoners via Social media.

Er is uitgebreid gecommuniceerd tijdens het proces om samen tot minder afval te komen, via de verschillende kanalen. De campagne Samen 1Nergie van het programma Circulaire Economie is hierbij het uitgangspunt. Inwoners vertellen bijv. in filmpjes over hoe zij met afvalscheiding omgaan.

De inbreng van inwoners is waar mogelijk meegenomen in het Grondstoffenplan.

Het is belangrijk om inwoners en deelnemers aan de klankbordgroep op de hoogte te houden van ontwikkelingen en de besluitvorming. Momenten om een terugkoppeling te geven op het proces aan inwoners zijn:

- Voorafgaand aan de bespreking in de commissie;
- Na besluitvorming in de Raadsvergadering.

Bijlagen

201442313–Grondstoffenplan Westervoort Samen minder afval d.d. 27/1/2020

201442314– Rapportage Van Afval naar Grondstof, resultaten bewonersonderzoek september 2019

201442939 - Raadsbesluit

Westervoort,

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

P.J.E. Breukers
secretaris

drs. A.J. van Hout
burgemeester